

Berend Iván: Látomás, olaj és akril fán, 60x50cm

**Kegyelemteljes húsvéti ünnepeket!
Gesegnetes und frohes Osterfest!**

Kedves Magyar Testvérek!

Joggal beszélünk egyre többet a különböző szenvedélyekről, a cigaretta-, alkohol-, és drogfüggőségről, a szerencsejátékok szenvedélyéről, a kóros evésről, a munkamániáról, s az infomániáról, vagyis - főként az Internet révén megkapható - információs mániáról. Minden korosztályban pusztít a különös, új betegség, melynek rabjai éjt nappallá téve hajszolják a legújabb szöveges és képes híreket, s azok többnyire rosszak, mert a sajtó a

kezdetektől fogva a rossz hírekből él, s ezért a hírek élén mindig a természeti katasztrófák, tömegszerencsétlenségek, háborúk, merényletek szerepelnek. Bár történtek szerény kísérletek arra nézve, hogy olyan újságokat, rádió- és tévéadásokat indítsanak, melyek főként jó híreket közölnek, az embertömegek továbbra is a borzalmak, a rémségek iránt érdeklődnek.

Korunkban az információ a legnagyobb hatalommá vált, szinte észrevétlenül. Tulajdonosai, működtetői a világ politikai, gazdasági, kulturális életének irányítói. Beláthatatlanul nagy és bonyolult kommunikációs rendszer veszi körül és járja át az emberiség életét. Ez a rendszer látszólag az emberek érdekeit szolgálja, valójában azonban csupán azokét az embereket, akik e rendszert birtokolják és működtetik.

A keresztény ember kevésbé van kiszolgáltatva e hatalmas hírgyárnak, mint a lelki-erkölcsi iránytű nélkül bolyongó „infomániások” serege, de a keresztény ember felelőssége is nagyobb éppen ezért. Hiszen ő kapta ajándékba, s neki kell továbbadnia az egyetlen, valódi Jó Hírt, az evangéliumot, az egyetlen isteni, az egyetlen, mindent eldöntő és felülmúló információt: Jézus Krisztus feltámadását, büntől és haláltól való megváltottságunk garanciáját.

A feltámadás jó hírére kívül semmi sem marad hírértékű, a legnagyobb birodalmak legnagyobb uralkodóira sem emlékszünk -, jó, ha nevüket tudjuk még. Császárok, királyok, diktátorok, miniszterek - csak a történészek tartják számon őket, pedig egykor ők voltak a világ közepe, élet és halál, rang és pénz urai.

Húsvét van, a kereszténység legnagyobb ünnepe, rövid, földi életünk egyetlen valódi értelme, ígérete, reménysége. Ébred a természet, minden az életről, a megújulásról, az új élet lehetőségéről beszél. Nekünk is meg kell ragadnunk a húsvét kínálta új élet lehetőségét. Hányszor kétségbeesünk, hányszor úrrá lesz rajtunk a félelem. Álmaink, vágyaink, terveink gyakran valóban csak álmok, vágyak és tervek maradnak. A csüggedt embernek üzeni húsvét ünnepe: Merj új életet kezdeni! Meglásd, ha megpróbálsz, mindjárt más szemmel fogsz nézni a világra, és rádöbbsz arra, hogy Isten vezet és őriz utadon. Dosztojevskij szerint az ember az a lény, aki mindenhez hozzászokik. Szokjunk hozzá a jóhoz, a széphez, a nemeshez, a húsvéti értékekhez!

Merka János, plébános

Nagyheti szertartások, húsvéti magyar szentmisék

a Damenstift-templomban, Damenstiftstraße 1., 80331 München

Április 5., Virágvasárnap,

10.30–11.30 ünnepi szentmise,

barkaszentelés és virágvasárnapi passió Szent Máté szerint.

Előadja Patrona Hungariae Énekkarunk Jussel Ottó vezényletével.

*

Április 9., Nagycsütörtök,

19.00–20.00 Nagycsütörtök esti szentmise

az Oltáriszentség szerzésének emlékére, oltárfosztás.

*

Április 10., Nagypéntek,

10.00 órai kezdettel Nemzetek keresztútja

a St. Michael-templomtól a Hl. Geist-templomig (Marienplatz)

15.00–16.00 nagypénteki szertartás

a Damenstift-templomban, Passió Szent János evangélista szerint,
keresztteleplezés, hódolat a kereszt előtt, áldoztatás.

*

Április 11., Nagyszombat,

21.00–22.30 Húsvéti vigília,

tűzszentelés, húsvéti gyertya megáldása, húsvéti örömeinek, vízszentelés.

Mise végén ételszentelés.

*

Április 12., Húsvétvasárnap,

10.30–11.30 ünnepi szentmise

Mise végén ételszentelés.

*

Április 13., Húsvéthétfő,

10.30–11.30 ünnepélyes szentmise

Szentmisék előtt fél órával mindig gyóntatás és rózsafüzér ájtatosság.

Názáret, az Angyali üdvözlés-bazilikában

A Szentföldön jártunk

A Münchener Magyar Katolikus Misszió szervezésében 2008. szeptember 19-28-ig a Biblia éve alkalmából Merka János és Lukács József főtisztelendő atyák vezetésével nyolcvanötön a Szentföldre a zárandokoltunk, hogy ne csak olvassuk a Bibliát, hanem be is járjuk a Szentírás főbb eseményeinek helyszínét.

Kora reggel találkoztunk a müncheni repülőtérén és a Szt. Kristóf-kápolnában tartott rövid áhitat után elindultunk a nagy útra. Az El-Al légitársasággal, gyönyörű, tiszta időben repültünk, majd Tel Avivban buszra szállva azonnal folytattuk az utazást a Vörös-tenger partján fekvő Eilat felé. Az első benyomásokat így szereztük Izraelről.

Tel Aviv sűrűn beépített modern tengerparti nagyváros, néhány elegáns felhőkarcolóval. A rengeteg kő mellett csak itt-ott van egy-két fa vagy kisebb zöldfelület. De ott még nem sejtettük, hogy milyen az igazi (nem városi) kősvatag, s hogy mennyi van érfelé belőle.

Bemelegítésül Eilatig átutazunk a Judeai-, majd a Negev-sivatagon. Órákig tudtunk gyönyörködni a nagyon változatos felszíni képződményekben. A völgyek és kráterek szabdalta hegy és dombvonulatok hol szépen egymás mellett állnak, máshol a felszíni mozgások össze-vissza borogatták őket. Néha látszik, hogy valaha tenger simította lágyan gömbölyűre a hátukat.

Miután besötétedett, egyre valószínűbb lett az utazás, üres utakon buszoztunk a kősvatagban (már bejött a szombat)! Jóleső érzés volt megpillantani **Eilat** fényeit, ahol kb. 40°C-os meleg, bőséges vacsora és kényelmes kis házak vártak ránk. Akinek még volt ereje, sétált egyet a későn este is nyaralóktól nyüzsgő tengerparton.

Másnap korán reggel folytattuk utunkat a sivatagban Egyiptom felé, úti célunk a **Sinai-félszigeten** található Szent Katalin-kolostor illetve a Mózes-hegy (vagy Hóreb) volt. Igazi szép kezdése ez egy szentföldi zárandokútnak, hiszen a Biblia első öt könyvét Mózesnek tulajdonítják.

Isten háta mögötti helynek tűnik ez a környék, mégis az Ószövetség legjelentősebb eseményének, a törvényadásnak a színhelye lett. Itt szólította meg a Jetró juhait legeltető Mózes az Úr egy égő csipkebokor lángjából, s bizta meg őt azzal, hogy szabadítsa ki népét az egyiptomiak fogságából. Majd később, mikor a szabadulás után Mózes a zsidó néppel visszatért e földre, itt adta át Mózesnek a Tízparancsolatot. Ugyanakkor ez az első hűtlenség, az Aranyborjú imádásának a helyszíne is. Van egy borjú belefárgva itt az egyik hegyoldalba, jól láthatóan megkopva. Hogy mikor készült, arról nincsenek adatok.

A Kivonulás Könyvének leírása szerint Mózes négyszer ment fel a hegyre. Egyszer mi is megmásztuk a 2285 m magas hegyet! Kb. 900 m a szintkülönbség 6 km-en. Volt, aki a saját lábát, volt, aki a tevékét használta, de aki feljutott, az elnyerte fáradsága jutalmát. Nem sokkal naplemente előtt értünk fel. Nagyon messzire elláttunk. Elmondhatatlan lilásbarna, sárgásvörös színekben pompáztak a környező hegyvonulatok. Igazi mennyei béke honolt a hegytetőn. Tiszta szívből énekeltük együtt „Dicsérje minden nemzet, dicsérje az Urat“. Aztán még imádkoztunk együtt, kicsit fényképeztünk, s már le is szentült a Nap. Indultunk is vissza, mert itt a lefelé menet sötétben nem olyan egyszerű. Az itt élő barátok kemény munkájával sziklába vajt 750 lépcső vezet le az Illés-medencéig, ahol az ún. tevéút kezdődik. Némelyek kalandosan, de mindenki épen leért a hegyről. A fizikai erőfeszítés és az élmény a hegycsúcson igazi katarzist hozott, megnyitotta szívünket, lelkünket a zárandoklatra.

Másnap a hegy tövében fekvő Szent Katalin-kolostort látogattuk meg. A bibliai idők történéseinek helyszínét megőrizte az emlékezet. A vágy, Isten közelében lenni, messze a pogány rómaiak üldözésétől, már a korai kereszténység idején vonzott ide szerzeteseket. Ők barlangokban, remeteként éltek nagy nélkülözések közepette.

Az első kápolnát, az égő csipkebokornak állítva emléket, Konstantin császár édesanyja, Szent Iona (ő mindig közreműködött császár fia építkezéseinél) építtette 337-ben, és Máriának szentelték. Az erődszerű kolostort a ma is látható főtemplommal együtt a korai kápolna helyére Justinianus bizánci császár építtette 527-ben, de csak a XIV. században nevezték el Alexandriai Szent Katalinról.

Ez az egyik legrégebbi keresztény kolostor – egyben a világ legkisebb püspöksége –, soha sem rombolták le, a mai napig is az ortodox egyház kezelésében van. Sajnos a nagy turistaforgalom miatt csak az udvarára lehet bemenni, pedig a Vatikán után a legnagyobb keresztény könyvtár van itt és 2000-nél több darabos ikongyűjteményében egyedülálló X. század (a képvita) előtti darabok is vannak. Ez a korai bizánci befolyás átöröklődött az ortodox keresztény egyházra, a mai napig befolyásolva a keresztény szent helyek fölötti tulajdon és jogviszonyokat. Megcsodáltuk a kolostor udvarán a nevezetes Égő Csipkebokor késői utódját (mindenki le van alatta fényképezve), s a kutat, aminek vizét a hagyomány szerint Mózes fakasztotta.

Aznapi ebédünket már a Vörös-tenger partján, a Jeruzsálem felé vezető úton fogyasztottuk el, a desszert aznap a fürdés volt. Azt hittük, hogy itt veszünk búcsút a tevéktől és Egyiptomtól, de a határőrizeti szervek erre még további 3 órát biztosítottak. Ennyi ideig nézegettük még a két ország közötti 50 méteres tengerszakaszt. Sajnos a késlekedés miatt elúszott a Holt-tenger partjára tervezett mise. Este 11 órakor Jeruzsálembe megérkezvén örömmel állapítottuk meg, hogy hotelünk az Olajfák-hegyének nyugati lejtőjén van, ebédlőjének hatalmas ablakai a templomhegyre néznek. Soha rosszabb címet!

Másnap reggel ünnepi lélekkel vágtunk neki **Jeruzsálem** felfedezésének. Az Olajfák-hegyén maradván – amely már az ősidők óta az imádság helye volt, ma is egymást érik itt a templomok – a **Getszemáni-kertbe** mentünk. Ez az a hely, ahol Jézus alvó tanítványai körében, halálfélelemtől kínózva imádkozott nagypéntekre virradó éjszaka: „Atyám, ha lehetséges, vedd el tőlem ezt a kelyhet, de ne az én akaratom teljesejék, hanem a tiéd.“ (Lk 22, 42) Még azon éjjel itt el is fogták. A kert őserög olajfái részben még az első századból származnak. Már a IV. századtól állt a kertben egy bizánci bazilika. Ennek alapjához igazodva épült fel 1919–24 között 12 nemzet összefogásával az Agónia-bazilikája (más néven **Nemzetek-temploma**), Antonio Barluzzi műve. Violaszínű alabástrom ablakai nagycsütörtök holdvilágos éjszakáját idézik. A főoltár a szikla fölött áll, amelyen Jézus vérrel verítékezett. Fölötte a mozaik – Jézust ábrázolja teljes elhagyatottságban – magyar hívek ajándéka, Muzsinszki Nagy Endre munkája.

A **Miatyánk-temploma** felé mentünk tovább. Már Konstantin császár idejében állt itt egy bazilika, az Eleona – egyike a kostantini idők főtemplomának –, amely a Tanítás-barlangját védte („Uram, taníts minket imádkozni, mint ahogy János is tanította imádkozni a tanítványait.“ Lk 11, 1) és Jézus mennybemenetelének helyét őrizte. Nem sokkal később a mennybemenetelnek külön templomot szenteltek.

A perzsák által lerombolt Eleona helyén már a keresztések egy Miatyánk-templomot építettek, mely csak a XII. század végéig állt, de az emléke megmaradt. Ennek nyomán, a

XIX. század végén La Tour d'Auvergne francia hercegnő építtette fel a ma is látható Miatyánk-templomot a hozzá tartozó karmelita kolostorral együtt. A templom előterében és kerengőjében örmény majolika táblákon 80 nyelven (köztük magyarul is) olvasható a Miatyánk. Természetesen nem csak elolvastuk, hanem el is imádkoztuk együtt.

Azán a „**Dominus Flevit**“ (az Úr sír) **kápolnához** mentünk. Ez is Barluzzi műve, egy VII. századi bizánci kápolna romjain épült. Jézus virágvasárnapi bevonulásakor Betániából jövet itt pillantotta meg a várost és megsiratta, mert előre látta a szent város pusztulását: „Jaj neked, Jeruzsálem! ... Elpusztítanak téged és gyermekeidet, akik falaid közt laknak. Nem hagynak benned követ kövön, mert nem ismerted föl meglátogatásod idejét“ (Lk 19, 44). A kápolna könnycsepp alakú, az oltárkép helyén egy nagy ablak nyílik Jeruzsálemre. Az ablakon át a jóslat beteljesülése látszik, Jeruzsálem a Templommal együtt elpusztult, a templomhegy közepén ott trónol a Sziklameceset! Itt, a Passió kezdetének helyén tartottuk első szentmisénket.

Délután a **Keresztutat** jártuk végig. Jeruzsálemben Via Dolorosának (a szenvedés útja) hívják ezt az utat, kelet-nyugati irányban vezet a Szent István-kaputól a Szent Sír-templomig, az egykori Antónia erőd helyétől a Golgota hegyére. A kb. 800 m hosszú keresztút mentén kápolnákat, templomokat, emlékhelyeket találunk, melyek az egyes stációkat idézik. Ezek egy része az evangéliumokból ismert, a többire a hagyományok utalnak.

A keresztények mindig féltve őrizték a legszentebb helyeket, amelyekhez megváltásuk eseményei fűződtek. De ellenérdekű uralkodók igyekeztek ezeket a helyeket hol építéssel, hol rombolással eltüntetni. Hadriánus a második zsidó felkelés után pogány várossá építtette át Jeruzsálemet, még a nevét is Aelia Capitolinára változtatta, a zsidókat és a keresztényeket a városból is kitiltotta. Akarata ellenére építményeivel mégis ő jelölte meg századokra pontosan ezeket a helyeket.

Az arab negyed utcai forgatagából a XII. századi formában helyreállított Megostorozás-kápolnájában talál a zarándok először menedéket, s rendül meg először. Üvegablakain Jézus megostorozása (az oltár fölött), Pilátus kézmosása, Barabás szabadonbocsátása láthatók. Az oltár fölötti töviskorona Jézus kigúnyolására emlékeztet. A mellette álló, szintén középkori eredetű Halálraítélés-kápolnája a kereszt felvételének állít emléket.

„Ecce Homo“ (Íme, az Ember, Jn 19, 5), Pilátus ezekkel a szavakkal mutat rá a megostorozott Jézusra, még egyszer megkísérelve őt megmenteni a halálos ítélettől. Az Ecce Homo-Bazilika a hozzátartozó Sion nővérek kolostorával együtt ennek emlékét őrzi. A templom a Hadriánus császár építtette diadalív mellé (részben rá) épült. A Bazilika kriptájában látható egy, az első századokból származó utacövezet, amire ráillik Szent János evangéliumának (19, 13) „köves udvar“ (=lithosztrotosz/gabbata) leírása. Már a régészeti kutatás is igazolta a keresztény hagyományt, miszerint az Antónia erődhez (helytartóssághoz) tartozott ezt a kövezetet, ahol Jézus biztosan megfordult, ahol végül Pilátus kiszolgáltatta őt, hogy keresztre feszítsék.

A többi stációt kisebb kápolnák, emléktáblák őrzik. Ezek mellett meg-megállva jutottunk el a **Szentsír-templomhoz**, mely magában foglalja az utolsó három stációval együtt a Golgotát és a Szentsír-kápolnát. Ez az épületegyüttes, mint a többi templom Jeruzsálemben, az évszázadok során sok viszontagságot, lerombolást, tűzvészt, földrengést és újjá-

építést ért meg – mindezek nyomait magán viseli – és egészen sajátos arculatú lett. Jelenlegi formája a keresztetek építményének hű másolata, amelyet az 1927-es földrengés után építettek újra. A számtalan kápolnában, amelyek szinte labirintusként veszik körbe a Szentsír-kápolnát és a Golgotát, különböző felekezetekhez (ferencesek, görög-, örmény-, és szír-ortodoxok, koptok, abesszinek) tartozó keresztény papok saját liturgiájuk szerint miséznek, éberrel vigyázva megszerzett jogaikra.

Fejet és térdet hajtottunk a Kálvária sziklája előtt és második próbálkozásra bejutottunk a kereszténység legszentebb helyére, a Szentsír-kápolnába is. A tömeg nem segíti nagyon az elmélyülést, de összeszedtük lelki erőnket és megpróbáltuk fölfogni, hogy hol járunk. Megrendítő helyek. Innen indult az evangéliumi örömhír!

Van itt még a sok között egy Ádám-kápolna, pontosan a Golgota alatt, félig sziklába vágva, a sziklán van egy földrengésből származó függőleges repedés. Keletkezésének idejét megvizsgálták, Jézus halála idejéből valók. „Ekkor a templom függőnye kettéhasadt, felülről egészen az aljáig, a föld megrendült, a sziklák megrepedtek,...“ (Mt 27, 51) Nincs még egy ilyen templom a világon!

Késő délután még felmentünk a **Sion-hegyre**. Ez Jeruzsálem nyugati dombja, csak a IV. századtól nevezik így, nem azonos az ősi Sion-heggyel, a „Dávid városával“. A hegyet ma a **Boldogságos Szűz elszenderülésének temploma** uralja, a XX. század elején német bencések építették az Aacheni Dóm stíluslemeinek felhasználásával. Magyar kápolnája is van, magyar szenteket ábrázoló mozaikkal és a Boldogasszony anyánk szövegével az oltártalapon. El is énekeltük itt.

A másik jelentős épület a hegyen az **Utolsó vacsora terme**, a nagycsütörtök esti húsvéti vacsora helyszíne (az oltáriszentség és a papi rend megalapítása), ahol a feltámadása után Jézus kétszer is megjelent a tanítványok előtt, és amely a hagyomány szerint azonos a „felső terem“-mel, ahol az apostolok Jézus mennybemenetele után Máriával és sokakkal imádkozva várták a Szentlélek eljövételét (ApCsel 1, 13–15). Ez volt a helye Péter püünkösi beszédének (ApCsel 2, 14–41) is. Mai formájában a keresztetek által épített bazilikából maradt, amely a IV. századi Szent Sion-templom alapjaira épült, mellyel Konstantin császár az első kis keresztény templom helyét jelölte meg. Az Utolsó vacsora terme (Cenakulum) lett Szent Jakab (az első jeruzsálemi egyházfő) és utódainak székesegyháza. Az épület földszintjén tisztelik a zsidók Dávid király sírját.

A másnap reggelét Jeruzsálem nem keresztény szent helyeinek meglátogatásával kezdtük. Felmentünk a **Templomhegyre** (ez volt minden időben a város szíve: a zsidóknak Ábrahám áldozata óta), ahol a Salomoni első, majd a kb. 200 évvel később épített második zsidó Templom helyén (ez utóbbit 70-ben Titus csapatai rombolták le) a Sziklamecset áll, illetve a hegy déli felén az Al Aksza mecset. Mind a kettő nagyon régi, a VII. ill. a XII. századból valók. A Sziklamecset a fölé a szikla (Ábrahám oltára) fölé épült, ahol (a mohamedánok hite szerint) Mohamed felugratott az égbe, aranykupolája a város szinte minden pontjáról látható. Művészettörténészek szerint meglehetősen hasonlít a Szentsír fölé Konstantin építette Anasztasziszhoz (a Feltámadás-bazilikája).

Innen a Siratófalhoz mentünk. Ez a zsidók szent helye. A Heródes „szépítette” második Templom hatalmas kövekből épített nyugati fala maradt meg. A vallásos zsidók ide járnak imádkozni. Mi is bent voltunk, több elmélyülten imádkozó iskolás osztállyal találkoztunk.

Aztán **Ein Keremen** keresztül **Betlehem** felé indultunk. Lukács evangéliumában olvasuk: „Azokban a napokban Mária útra kelt a hegyek közé, Juda egyik városába sietett”. Ein Keremben látogatta meg itt élő idős rokonát, Erzsébetet, kinek méhében a találkozáskor felujjong a magzat és a Szentlélektől indítatva így köszönti Máriát: „Áldottabb vagy te minden asszonynál, és áldott a te méhednek gyümölcse!” Mária válasza a Magnifikát: „Magasztalja lelkem az Urat, és ujjongjon szívem üdvözítő Istenemben” (Lk 1, 46). Az ének a templom előtti oldalfalon majolika táblákra írva 41 nyelven – magyarul is – olvasható.

Aztán ugyanitt megszületik Erzsébet és Zakariás fia, Keresztelő Szent János, az Előfutár. Életének számos színhelyét azonosították itt a környéken (a pusztát, a barlangot...)

A két alázatos lelkű boldog anya találkozásának állít méltó emléket a „**Látogatás-temploma**”, melyet a gyönyörű kerttel együtt a ferences atyák gondoznak. Igazi oázisa ez az idelátogató hívőknek. A Magnifikát boldogságával feltöltekezve érkezünk **Betlehembe** (Dávid városába) Jézus születése helyét felkeresni. A város a palesztin autonóm területen fekszik, csak határátlépéssel közelíthető meg. A **Születés-bazilikája** egyszerű, kicsit emlékeztet egy középkori várra. Először itt is Konstantin császár építtetett szentélyt, ami elpusztult. A mai öt hajós bazilika a Justinusi időkből származik (VI. század!), a Három királyokat ábrázoló mozaik képeinek köszönhetően nem rombolták le a perzsák (ruhájuk hasonlított a perzsa viselethez).

A XVI. század elején az eredeti három kapujából kettőt befalaztak, a harmadikból is csak egy alacsony nyílást hagytak, hogy a törökök ne vezethessék be állataikat. Csak mély főhajtással lehet bemenni, jól is van ez így! A templom szíve a születés barlangja. A sötét barlangot lámpák világítják meg. Jézus születésének helyén ezüst csillag látható. „Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette” (Lk 2, 7). A barlang délnyugati részén, pár lépcsővel lejjebb találjuk a falba vájt jászolt. A barlangot ortodox keresztények birtokolják, agyon van díszítve, de a falak vastagon kormosak. Könnyebb lenne itt a léleknek örvendezni, ha a barlang a maga egyszerűségében állna itt. Szép karácsonyi énekeinket kántálva azért idevarázsoltuk a karácsonyi örömet. Hogy milyen szép lenne a barlang eredeti egyszerűségében, azt megláthattuk a szomszédban, Szent Jeromos barlangjára.

Adományok ÉRTESÍTŐNK postázási költségeire 2008. július 1. – 2009. február 28.

Melich Géza 10,00; Pichler Ilona 10,00; Skublics Tamás 30,00; Tolnay Zoltán 59,00; Ambrus Adalbert 10,00; Kalm Artner 20,00; Rein Barbara 40,00; Kovac Marija 10,00; Prettenhofer Zoltán 25,00; Grexa Mihály 10,00; Bakacs Vér Ferenc 25,00; Harsay Irma 20,00; Kaiser Karl 10,00; Meyle Wolfgang 25,00; Schweissgut Johann 20,00; Erdődy László 50,00; Lerch Georg 30,00; Schury Éva 20,00; Czupy József 20,00; Szelényi Helga 20,00; Morlin Ákos 10,00; Schütz Katalin 20,00; Baranyai Katharina 30,00.

Hálásan köszönjük szíves adományait. Isten fizesse meg minden jószágukat.

Varga Katalin

ban, és a többi kápolnává alakított barlangban. Konstantin idején ugyanis Betlehem szerzetesi központ is lett, és a nagy egyházatya itt, a Születés-barlangja mellett fordította latin nyelvre a Bibliát. Ezt a fordítást nevezik Vulgátának. Húsz évig dolgozott rajta! Imádkoztunk és énekeltünk még a ferencesek szép Szent Katalin-templomában. Ezt a születés bazilikától csak egy fal választja el. Itt tartják a karácsonyi szentmisét a latinok és a mise után a faragott Jézuska szobrot átviszik a jászolba.

Ezután számos Bibliai történet helyszíne, a **Holt-tenger** felé utaztunk tovább (Szodoma és Gomora, Énekek Éneke). Ez az egész földön egyedülálló tó lefolyástalan, innen a magas sótartalma (ca. 25%) A Jordán árokban van (földtani törésvonal), nagyon mélyen, a víz tükre kb. 420 m-rel, a tófenék 795 m-rel van a Földközi tenger szintje alatt. Nevét onnan kapta, hogy a magas sókoncentráció miatt semmiféle élőlény nem él benne. S ehhez jön még a sivatagi környezet és a völgyben uralkodó trópusi meleg! Aztán lehet csodálkozni, hogy élt itt meg a környéken az ember? Nem volt ez a vidék sűrűn lakott soha, de az évezredek alatt kialakultak az élőlények túlélési technikái, és nem csak az itt-ott rejtélyes módon előálló oázisokban!

A Holt-tengeri síkságból hirtelen emelkedik ki **Maszada** magányos hegye. Itt építette fel bevehetetlennek számító erődjét Heródes, amely egyben fényűző rezidenciája is volt. Esővizet begyűjtő zárt vízvezetékrendszert, padlófűtési fürdőt és luxuspalotákat emelt a hegy tetején. Heródes halála után római katonák foglalták el a várat, akiket a zelóták 66-ban elűztek innen. Ez volt a jel a rómaiak elleni felkelésre (Barkochba lázadás). A felkelést a rómaiak leverték, de Maszada még három évig tartotta magát. A rómaiak iszonyú erőfeszítések ellenére is csak a szerencsének köszönhették az erőd bevételel. Ezzel, mint az „utolsó bástya”, a zsidó hősiesség szimbóluma lett. Ma az izraeli hadsereg katonái itt teszik le a kiképzés végén ünnepélyes esküjüket: „Maszada nem eshet el újra!” Az erődhöz drótkötélpályán mentünk fel, fantasztikus kilátás nyílik a Holt-tengerre és a környező sivatagra.

Dr. Fejér Rita

felesketett magyar nyelvű fordító és tolmács
bejegyezve: Landgericht München I

- anyakönyvi kivonatok
- bírósági ítéletek
- szerződések
- egyéb okiratok

német és magyar hatóságok által elfogadott hiteles fordítása német, illetve magyar nyelvre

- szinkrontolmácsolás német és magyar nyelven

hunlingua – Sprachservice Dr. Rita Fejér
Veilchenweg 2, D-85551 Heimstetten b. München
Tel: +49 (0)89 904 32 80, Fax: +49 (0)89 903 54 55
Mobil: +49 (0)170 904 32 80
Email: sprachservice@hunlingua.de, Web: www.hunlingua.de

Az **En Gedi** (gidák forrása) oázisban ebédeltünk. Olyan szép ez az oázis, hogy még az Énekek Éneke szerzőjét is meghihtette: „Szerelmem olyan nekem, mint a ciprusfürt, amely az En Gedi szőlőhegyén terem” (Én 1, 14). Itt az év legnagyobb részében van egy vízfolyás, sőt egy vízesés, mely zölden tartja a környéket. Ide menekült Dávid Saul elől. Egyszer itt alkalma lett volna megöletni Sault, de nem tette!

Qumránban álltunk meg legközelebb. Ez az a hely, amely 1947-ben, a környező sivatag barlangjaiban agyagkorsókba csomagolva véletlenül megtalált ószövetségi tekercseiről lett egycsapásra világhírű. A teljes Izajás tekercs mellett a Szentírás szinte minden könyvéből kerültek elő kisebb-nagyobb szövegek. Az 1951-ben megkezdett ásátások egy esszénus zsidó közösség telepét tárták fel. A qumráni szerzetesi közösség szakított a jeruzsálemi papsággal és magát tartotta a „maradéknak” vagy a „fény fiainak”, várták a Messiást. A pusztába telepedve (éppen a Nébó-hegyén lévő Mózes-sírral szemben) akartak megtisztulni, és újra átélni a Sinai eseményt. Nagyon puritán életet éltek. A törvénytannal foglalkozás és a vele kapcsolatos elmélkedés alkotta a tevékenységük lényegét. Másolták is a tekercseket, innen volt a nagy „könyvtár”.

A sivatagi ásátások bejárásával megszolgáltunk egy üdítő fürdőt a Holt-tengerben. Megerősíthetünk minden híresztelést, tényleg nem lehet benne elsüllyedni, lehet fekvé újságot olvasni, de letenni a lábat sem sikerül feltétlenül elsőre. Ez már a második nap volt az utazás során, amit sivatagban töltöttünk el. Sokat tanultunk itt életről, halálról. A pusztáról alkotott fogalmaink is alaposan megváltoztak, már nem a Hortobágy jut először eszünkbe a szóról! Itt mesélte el az idegenvezetőnk, hogyha rosszul alszik, azt álmodja, hogy nyűgös magyar turistákkal 40 évig bolyong a pusztában.

Estére már Galileába, a **Genezáreti-tó** partján fekvő **Tiberiásba** érkeztünk. A sivatagból jövő szemünk nem győzött betelni a galileai táj dús vegetációja – pálmafák, szőlőskertek, olajligetek – és a tó különlegesen szép látványával. Jézus életének java részét Galileában töltötte és másfél évig működött a Genezáreti-tó vidékén is. Az evangéliumi helyekből csak azok romjai maradtak meg, de a hegyek karéjától övezett tó ma is olyan, mint Jézus idejében. Gyönyörű kék színű vizén ma is ver nagy hullámokat estefelé a Hermon és a Libanon hegyekről jövő északi szél, vizét most is járják a halászhálózatok.

Akármerre is indulunk a tó partján, mindenütt Jézus tevékenysége által megszentelt helyekre bukkanunk. Fabárával indultunk el az evangélium legszebb történeteinek nyomába. Kora reggel volt, ragyogó napsütés, mélykék víztükör itt-ott összeolvadva az ég kékjével, és a még párába burkolódzó hegyekkel. Már nem csodálkozunk, hogy ez lett Jézus tava, hamar érezzük, hogy itt tényleg minden és úgy megtörténhetett, ahogyan azt az evangéliumban olvashatjuk.

A bárkával a **Boldogságok-hegyénél** kötöttünk ki, itt mondta el Jézus a köréje gyűlt tömegnek a hegyi beszédet, az Újszövetség törvényét, amelyben kihirdeti, hogy nem azért jött, hogy megszüntesse az ószövetségi törvényt, hanem, hogy tökéletessé tegye azt. „...hatalmas tömeg vette körül... Ezek azért gyűltek össze, hogy hallgassák őt és gyógyulást nyerjenek betegségeikből...” (Lk 6, 17–19). Az itt elhangzott nyolc boldogságra ma a ferencesek gyönyörű nyolcszögű, kupolával fedett temploma emlékeztet. A Barluzzi tervezte templom minden oldalának üveglakára egy-egy boldogság van felírva.

(Folytatás a 14. o.)

**Dr. Seregély István ny. egri érsek,
adventi lelkinapunk vezetője**

**Csanálosi Zsuzsa,
Szenior Klubunk
rendszeres versmondója**

Karácsonyi ünnepség

krónika

Farsang a Komámasszonyoknál

Wiedra Mónika „Nagy magyarjaink” babakiállítása missziókon

A pécsi MárkusZínház bábjátéka Hétvégi Magyar Iskolánkban

(*Folytatás a 11. oldalról*) Igazi zárandokparadicsom a kert, ahol a szabadtéri miséző-helyen az „oltárkép” a tó. Talán a legszebb szentmisénket ünnepeltük itt.

A közelben vannak a **tabghai források** (a Hétforrás) két másik evangéliumi színhellyel. A csodálatos kenyérszaporításra egy szentély emlékeztet, az oltára alatt a kővel, melyre Jézus az öt halat és a két kenyeret helyezte, amiből aztán ezreket lakatott jól. Az oltár körül az V. századból származó bazilika „halas, kenyeres” mozaikja látható.

Egy másik kápolna a csodálatos halfogásra és Péter primátusára emlékeztet. Feltámadása után Jézus megjelent az apostoloknak egy sikertelen éjszakai halászás után és segítette őket hatalmas zsákmányhoz. Ezután adta át Simon Péternek a főhatalmat: „Te Péter vagy, és én erre a sziklára építem egyházamat, és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta.” (Mt 16, 18)

Ezután **Kafarnaumba**, Jézus városába mentünk. Miután Jézus elhagyta Názáretet, ez lett második hazája, működésének központja. Szombatonként itt tanított a zsinagógában, itt szegődött hozzá a két apostol testvérpár, Simon és András, Jakab és János, itt hívta meg apostolnak a vámos Lévit, itt gyógyította meg Péter anyósát, az inaszakadtat, a százados szolgáját és másokat. A kafarnaumi zsinagógában mondta el nagy beszédét az örök életre megmaradó kenyérről, testéről és véréről, az Oltáriszentségről (Jn 6).

Péter házának helyét (valószínűleg nála lakott Jézus) megbízhatóan azonosították a régészek. Háza fölött már a korai századokban is szentély állt, ma egy hajó alakú, a környék fekete bazaltjából épült templom áll. Üvegpadlóján át az I. századi feltárt romokra látni. Megvan a zsinagóga helye is, most egy későbbi építésű zsinagóga impozáns romjai állnak a helyén.

A bibliai hagyományokat ápolva ebédeltünk, a tóból a még mindig bőségesen halászott Szent-Péter-halat kenyérrrel. Nagyon mutatós a tányéron, ízletes is, de a sok vastag szálkán kevés hús van, aszkétáknak való eledel.

Innen a **Jordán** folyóhoz mentünk. Ott, ahol a Genezáreti-tóból kifolyik, keresztlő helyet alakítottak ki. A folyó további szakasza (ahol egykor Keresztlő Szent János keresztelt) a szennyezettség miatt alkalmatlan a bemezőlésre. Pedig kár érte, mert gyönyörű türkizkék színű folyó, vadregényes parttal. Már csak a partján állva is újjászületik, aki ide betér, de legalább térdig mindenki megmerítkezik. A keresztény zárandokok most itt emlékeznek Jézus megkeresztelésére. Mi is megújítottuk a keresztségi fogadalmunkat.

A **Tábor-hegy** a Genezáreti-tó déli csücskétől nyugatra emelkedik 588 m magasra az ég felé. Szent hegy volt ez már emberemlékezet óta. A Zsoltárok könyvében Ethán így dicséri Istent: „Tied az egék, a föld is a tied: e világot minden benne valóval te fundáltad. Az északot és a délet te teremtetted, a Tábor és a Hermon a te nevednek örvendeznek!” (Zsolt 89, 13).

Olaszországi zárandoklat és körút

2009. október 10-től 17-ig

Az utazási díj be nem fizetett részét (560 €) az általunk megadott kontóra július 28-ig szíveskedjenek átutalni.

Információs délutánt tartunk vasárnap, szeptember 20-án 16.00 órától.

A III. századig visszamenő hagyomány a Tábor-hegyet tartja a színeváltozás hegyének, a csúcson román-szír stílusú bazilika állít emléket az isteni kinyilatkoztatásnak. A kertben tartott áhitatunk olvasmánya Mt 17, 1–8 volt: „Jézus maga mellé vette Pétert, Jakabot és testvérét Jánost, és egyedül őket vitte föl egy magas hegyre. Ott színében elváltozott előttük. Arca ragyogott, mint a nap, ruhája pedig tündökölt, mint a fény. Egyszerre csak megjelent nekik Mózes és Illés, amint beszélgettek vele. Péter erre így szólt Jézushoz: „Uram, jó, hogy itt vagyunk! Ha akarod, csinálók itt három sátrat: neked egyet, Mózesnek egyet, és Illésnek egyet.” Szavai közben fényes felhő takarta el őket, és a felhőből szózat hallatszott: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik, Őt hallgassátok!” Ennek hallatára a tanítványok arcra borultak és igen megijedtek. De Jézus hozzájuk lépett és megérintette őket: Keljetek föl, ne féljete! Föltekintve senkit sem láttak, csak Jézust egymagát.“

A következő nap reggelén búcsút vettünk a Genezáreti tótól, és **Kána** felé indultunk, a menyegző városába, amely Jézus első csodatétele folytán lett híressé. Jézus Anyjával és tanítványaival ott volt a lakodalomban, „kezdte meg csodajeleit és kinyilatkoztatta dicsőségét“ (Jn 2, 1–11) és jelenlétével szentséggé avatta a házasságot. Ennek értelmében volt alkalmunk nekünk is megújítani házassági fogadalmunkat a ferences templomban, amely hagyomány szerint a menyasszony háza felett, az V. századból származó templom romjait, mozaikpadlóját is felhasználva épült.

Kánából **Názarethbe** mentünk. Ezzel elérkeztünk az angyali üdvözet színhelyére. Itt lakott Mária, itt adta tudtára az angyal az Ige megtestesülésének örömhírét. Az emberre lett Isten Fia ebben a városban nevelkedett. A város nevének jelentése: sarj, virágzó gally, virág. A város története Jézus születése előtt ismeretlen. Jézus idejében zsidó papi családok, később zsidó-keresztények laktak. Köztük találjuk Jézus rokonait is, akik a közösség vezetői lettek, s a zsidó keresztényekkel együtt hűséggel őrizték és tisztelettel vették körül Mária házát. Mint az ősi Palesztina minden keresztény szent helyén, az angyali üdvözet barlangja fölött is az építés és a rombolás egyforma menetrend szerint zajlott, az új hatalmak megjelenésével szinkronban. 1731-ben a ferencesek (akik 400 év mohamedán üldöztetés ellenére kitartottak itt) egy új szentély építése előtt ásatásokat végeztek, melynek során előkerült a középkori katedrális, a bizánci bazilika és a Mária házában elhelyezett, a II. századból származó ősi zsidó-keresztény imahely. Ennek egyik oszlopa alján XE MAPIA, az angyali üdvözet első két szava van bevésvé. Egy-egy keresztelő medence is előkerült itt és a kb. 100 m-re lévő József házának helyén is, zsidó keresztény szimbólumokkal díszítve.

Ma az Angyali-üdvözet bazilikája áll Mária barlangja fölött, amely példátlan nemzetközi és ökumenikus együttműködés gyümölcse. A 70 m magasságú nyolcszögű kupola nem véletlenül emlékeztet világítótornyra. A bazilika kétszintű, középpontjában az alsó szinten van a barlang, előtte a szentély és a fölöttük lévő tágas kör alakú nyílás, összekötve a két szintet, egyenesen a kupoláig nyúlik. Nagyon szép példája a szakrális építészetnek, egyszerre védi Mária házának maradványait és mutatja fel a belőle sugárzó példát: „Az úr szolgálólánya vagyok: történjék velem szavaid szerint“ (Lk 1, 38). S hogy a példa még mindig sugároz, mutatják a világ minden tájáról származó szebbnél szebb Madonna ábrázolások, amelyek a felső szintet és az udvar árkádsorát díszítik. Felejthetetlen élmény itt szentmisét ünnepelni! József házának maradványai fölött is templom áll, itt Jézus gyermekkorának színhelyét tisztehetjük.

Haifát érintve és megcsodálva egyedülálló tengerparti panorámáját, a **Kármel-hegyre** mentünk tovább. Neve (befásított kertet, Isten kertjét jelenti, a Bibliában a termékenység és a szépség kifejezője) örökre összeforrt Illés próféta csodáival. Illés oltárán égből jött tűz gyújtja meg az áldozatot, majd imái nyomán eső hull a kiszáradt országra. Ez a bizonyosság visszatéríti a bálványimádókat az Úrhoz. Az ősi hagyomány, a különleges természeti környezet már korán vonzott ide remetéket, több szerzetesközösség is alakult. A kármeli remetéknek 1212 óta van szabályzatuk (itt ringott tehát az egész Európában elterjedt Karmelita rend bölcsője). A szerzetesek sokat szenvedve a történelem viharaiban, máig kitartottak a szent hegyen, ma a Kármelhegyi Boldogasszony kolostorában laknak, a XIX. századból származó templomuk, a Stella Maris (Tenger csillaga) főoltárát a Skapulárés Boldogasszony szobra vigyázza. A barna skapulárét (köpeny) Stock Simon karmelita szerzetes imádkozta ki rendje védelmére Szűz Máriától.

Az utolsó nap délelőttjét **Caeszarea**, az ókori kikötőváros megtekintésével töltöttük. Magában is érdekes egy ilyen viszonylag épségben megmaradt római város, amely fölél nem épült később újabb. De a keresztény zarándokoknak sem érdektelen, mert hiszen Jézus életéhez a Római Birodalom által kormányozott Palesztina adta a történelmi hátteret.

A délutánt **Netanyában** fürdéssel töltöttük, pontosabban méteres hullámok között, harcolva az elemekkel, próbáltunk állva maradni, minél kevesebbet inni a tengerből!

Este hálaadó szentmisén mondtunk köszönetet az út során átélte kegyelmekért, a szép élményekért. A lelki vezetést, a szép szentmiséket János és József atyáknak, a kiváló szervezést Mekker Árpádnak köszönjük.

Mózes hegyétől Illés hegyéig jártunk proféták, Jézus, Szűz Mária, apostolok, szentek, szerzetesek, keresztes lovagok és egyszerű hívők nyomában, tanultunk tőlük hitet, alázatot, kitartást és még valamit: talán nincs is Isten háta mögötti hely!

Vizy Zsuzsanna

Házás hétvége a Családok Fórumában

2008. október 10-12.

„Tudjuk, hogy az Istent szeretőknek minden a javukra válik” (Róm 8, 28), az az erős hiányérzet is, amely mindannyiunk szívét eltöltötte, amikor megérkeztünk a festői szépségű, az ősz ezer színpompájába öltözött Chiemsee partjára, Rimstingbe. Hiányzott Kucsera Judit és János bennünket váró, vidám köszöntése, és csak a reményt erősítettük magunkban: szombat délben már újra közöttünk lesznek...

Miközben egymás után érkeztek a résztvevők, Nadj Mária boldogan osztotta szét közöttünk a székelykevei ropogós sós kifliket, majd alkonyat után a Kottra házaspár gondoskodó szeretetéből, Zsuzsi kétkézi munkájából összeállt az első vacsoránk: habpohely-könnyű tésztájú fokhagymás lángos.

Péntek este vetítővászon nézhettük végig az izraeli zarándokúton készített remek élménybeszámolót. Szinte együtt követhettük Urunk lábnyomait a Getszemáni kertben, az ősi olajfák tövében és a forgalmas Via Dolorosán.

A szombati nap délelőttjének nagy ajándéka János atya előadása volt. Fiatalfjainkkal együtt az eutanáziáról, életünk végső dolgairól, a betegek gyakran kiszolgáltatott helyzetéről és a személyiség jogairól beszélgettünk. Újdonság erejével hatott, hogy saját halálunkra vonatkozó végső akaratunkat már jó előre és írásban is megfogalmazhatjuk.

Ezt ajánlott egy családtag írásos megbízásával megtenni. Ezt a célt szolgálja a „Patientenverfügung” nevű nyomtatvány (amely a plébánosnál is beszerezhető).

Mindannyiunk nagy öröme a kora délutáni órákban megérkezett a Kucsera házaspár és a Családok Fóruma programját a szokott szakavatottsággal Judit vezette le. A téma a „megüresedett ház” szindrómája volt. Kirepülnek a gyerekek, hirtelen egyedül maradunk, új lehetőség nyílik az önmegvalósításra? Megosztottuk egymással tapasztalatainkat: ki hogyan éli és oldja meg ezt a problémát. A délutáni verőfényben két részre oszlott az immár 26 fős társaság: Bad Endorf meleg gyógyvizéhez utazhattunk, vagy nagy gyalogos túrára vállalkozhattunk a festői kilátású Ratzinger-tetőre.

Este újra vetített képes előadás várt ránk: ausztráliai Világifjúsági Találkozó elményeit gyönyörű képekben mesélte el nekünk Nadj Mária.

A vasárnapi kiadós reggeli és az összetakarítás után fölkerestük a rosenheimi magyarok Szent József kápolnáját, ahol János atya celebrálta a szentmisét. Szívet melengető örömmel és baráti vendégszeretettel fogadtak bennünket rosenheimi testvéreink, akik szépen díszített, terített asztalokkal, ínycsiklandozó falatokkal tették fel a koronát a lelki hétvégünkre. Ezúton is hálás szívvel köszönjük igazi, magyaros vendégszeretetüket!

Rogge-Solti Katalin

Jótekonysági hangverseny a Damenstift-templomban

Adjatok, és akkor ti is kaptok. Jó, tömött, megrázott és túlcorduló mértékkel mérnek öletekbe. Mert amilyen mértékkel ti mértek, olyannal mérnek majd nektek is (Lk 6, 38).

A második adventi vasárnap került sor a Malteser Hilfsdienst München (MHD) valamint a müncheni Magyar Katolikus Misszió rendezésében arra a koncertre, amelynek bevételét a Magyar Máltai Szeretetszolgálat (MMSz) által Budapesten működtetett családi átmeneti otthon lakóinak ajánlották fel. Közreműködtek: Tóth Mónika és Bokor Iván énekes előadóművészek valamint a DurMoLOk, missziónk ifjúsági énekkara dr. Kováts János és Geng Ildikó vezetésével.

A rendezvény védnöke Kovács József, a Magyar Köztársaság müncheni főkonzulja volt. A megjelenteket Wolfgang Wagner az MHD magyarországi koordinátora üdvözölte, a főkonzul képviselőjében Szilágyi Gergely konzul, a Bajor-Magyar Fórum elnöksége nevében Ramsay Győző, a Máltai Lovagrend Német Delegációja részéről Máriaassy Zsuzsa vettek részt a programon.

Gyönyörű adventi és karácsonyi dalok csendültek fel magyar és német nyelven. A dalok szövegeiben a legtöbbször hallott fogalom a szeretet volt, és a szeretet nemcsak adventben aktuális. Rajtunk múlik, hogy a való életben hogyan adjuk tovább a jó Isten irántunk tanúsított szeretetét. De szólt az ének reményről, megbocsátásról és hitről is.

Hallottuk többek között József Attila Három királyok és Márai Sándor Mennyből az angyal című híres verseinek megzenésített változatait is, amelyeket Bokor Iván saját gitárkísérettel adott elő.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat 2009-ben ünnepli 20 éves fennállását. Működését a keletnémet menekültek befogadásával kezdte. Azóta az egész országot behálózó szociális és karitatív tevékenységet folytat. Mi ezen a délutánon egy kis építőkövel járultunk hozzá ehhez a sokrétű tevékenységhez. Mindannyiunknak szívet melengető élményt nyújtott a szép adventi koncert.

Máriaassy Zsuzsa

Szállást keres a Szent Család – Münchenben

A népi adventi hagyomány szerint december 15-én indul szállást keresni a Szent Család. Mélyértelmű szokás ez, melynek gyökerei a középkori karácsonyi misztériumjátékokig nyúlnak vissza. A keresztény lelkekben visszahangoznak az evangélium szavai: „Ővei nem fogadták be őt... Nem kaptak helyet a szálláson...” Úgy érzik: nekik és családjuknak kell ezt a keményszívűséget jóvá tenni és szállásra befogadni a Szent Családot: Jézust, Szűz Máriát és Szent Józsefet. Kilenc csa-

lád alkot egy csoportot, és december 15-től kezdve minden este közülük egy-egy család befogadja otthonába a Szent Család képét. A képet a házioltárként elhelyezett asztalra vagy más tiszta, feldíszített helyre állítják. Gyertyát gyújtanak előtte, imádkoznak és énekelnek.

Münchenben néhány esztendővel ezelőtt Czupy Zsuzsa vezette újra be ezt a régi szép szokást. Mint az előző évben, 2008 decemberében is Nadj Mária testvérünk otthonába tért be a szállást kereső Szent Család.

Kilencen gyűltünk össze a feldmochingi lakás pompásan terített, karácsonyi ínycsiklogató roskadozó asztala köré. Forró tea, kávé és léleklemelegítő ital, no meg a sokféle süti fogyasztása után az ünnepi nagy szobában a Szent Család képe előtt közel egy órán át imádkoztunk és énekeltünk. Jelképesen mi „fogadtuk be” otthonunkba a szállást kereső Szent Családot. Áldásuk tért be közénk, amikor mindannyiunkat a kicsi Jézus, Szűz Mária és Szent József oltalmába helyezték. Kértük őket, álljanak mellettünk minden cselekedetünkben, vegyék oltalmukba a keresztény családokat, betegeinket és egyházunkat.

Boldogasszony Anyánk védő palástja alá helyeztük ifjúságunkat és ezt a megtérésre megérett világunkat. Külön fohászokdtunk betegeinkért, majd Kodály Zoltán esti énekét együtt zengve köszöntöttük a betlehemi Szent Családot. A „búcsúzó ének” kérésével váltunk el egymástól:

Ó Jézus, Jézus, ó kegyes Krisztus,
légy velünk, légy velünk,
Könyörgünk néked, szent békességed
add nekünk, add nekünk.

Rogge-Solti Katalin

Családi Lap

a Münchenben és München környékén élő magyar családok lapja

Kedves Münchenben és München környékén élő magyar családok!

A következő két oldalon a 2008 karácsonya óta a Misszió gondozásában 3-4 havi rendszerességgel megjelenő Családi Lapot szeretnénk Önöknek bemutatni. Ez a lap reményünk szerint a Münchenben és München környékén élő magyar családok közös újságja, igazi fóruma lesz. Azt szeretnénk, ha élményeinket, gondolatainkat, ötleteinket ezeken az oldalakon is megoszthatnánk egymással. Ezáltal egymást is jobban megismernénk, egymástól tanulhatnánk, családjuk számára magyar kultúránk mindennapos gyöngyszemeit is könnyebben megőrizhetnénk, és a kétnyelvűségünkől, kettős kultúránkól adódó terheket is, együtt, könnyebben viselhetnénk. Külön figyelmet fordítunk arra, hogy minden generáció találjon számára is érdekes program- és könyvajánlatot, cikket a lapban.

A lapban adott egy főtéma, mely legutóbbi és következő számunkban a kétnyelvűség. Ezen kívül állandó rovatainkkal a családok mindennapi életét szeretnénk színesebbé, egyszerűbbé tenni.

Programajánló rovatainkban müncheni és München környéki programokat ajánlunk családoknak – kicsiknek és nagyoknak egyaránt.

Könyvajánló rovatainkban ajánlunk gyermekeknek felolvasásra, iskolásoknak önálló olvasásra szánt műveket, ill. felnőtteknek legalább két különböző stílust képviselő könyvet - hiszen anyanyelvünk egyik legjobb megőrzési módja, a beszéd után, az olvasás.

A gyermekorvos válaszol rovatainkban a gyermekorvosi praxisban gyakran előforduló, ill. a laphoz beküldött kérdésekre válaszol egy Münchenben praktizáló magyar gyermekgyógyász.

Úton hazafelé rovatainkban a Magyarországra való hazautazással kapcsolatos cikkek jelennek meg. Írtunk eddig kellemes pihenőről az autópályán, ill. a vonatozás jó és rossz oldalairól.

Tudták-e? rovatainkban érdekességeket, hasznos tudnivalókat közlünk, mint pl. a Misszió üzemelő könyvtár vagy a Münchener Familienpass.

Receptek rovatainkban egytől-egyig saját, kipróbált, bevált és családjuk által kedvelt receptjeinket ajánljuk az évszaknak, ünnepkörnek megfelelően.

A Kézműves sarok a fiatal olvasónak is rejt némi élményt, amíg a szülők elolvassák a lapot.

Mese-sarok rovatainkban rövid, egy-estés meséket teszünk közzé, melyekkel még a nagyobbak is elsajátíthatnak egy-egy ritkábban használt magyar kifejezést.

Állandó programok listánkon igyekszünk a tudomásunk szerinti összes müncheni és München környéki magyar vonatkozású állandó programot leközölni.

Reméljük, mindenki talál kedvére valót ebben a kínálatban, s ha nem így lenne, kérem ezt is írják meg nekünk. Várjuk megjegyzéseiket, ötleteiket, kritikáikat, a lapba szánt írásait a szerkesztőségi e-mailre csaladilap@magyar-misszio.de.

A következőkben pedig a legutóbbi lapunk főtémájához (Kétnyelvűség I. - Elmélet) kapcsolódó írásból olvashatnak egy szemelvényt Horváth Bea nyelvtanáró tollából. Ez a cikk a kétnyelvűség, az anyanyelv, -nyelvek elsajátításának elméleti oldalát mutatja be, tavaszi számunkban pedig Sári Tereza nyelvtanáró fog minket gyakorlati tanácsokkal ellátni, kétnyelvű gyermekeink nyelvi nevelését illetően. Ezek az írások előldlapunk, a Baba-

Mama Lap legutolsó számában megjelent írások átdolgozott változatai. Akkoriban, a cikkek megjelenését követő, a kétnyelvűségről tartott Fórumunkon megjelentek elsöprő száma, az ott kialakult parázs viták, egymást követő kérdések győztek meg arról, hogy ezzel a témával még többször foglalkoznunk kell. Fogadják szeretettel!

Dr. Somorai Márta

A kétnyelvűségről

A világ legtöbb országában a többnyelvűség az elfogadott norma és nem a kivétel. Gyakorlatilag a világ összes országában, a társadalom minden szintjén és minden korosztályában előfordul. A kétnyelvűség fejlődésében nagy szerepet játszik az egyén öntudata és önbizalma. Egy ember végig szenvedheti az életét, mert nem érzi magát sehová sem tartozónak, míg egy másik ember a kétnyelvűséget gazdag forrásnak tekinti a személyes beilleszkedésben és képességei továbbfejlesztésében.

Kétnyelvűnek nevezzük azt a személyt, aki mindennapi beszédtevékenysége során két nyelvet használ és kétnyelvű környezetben él. Nagyon sok tényező, például a nyelv presztízse, kulturális befolyása, motivációja és használati lehetősége befolyásolja azt, hogy a megtanult két nyelvet hogyan tudja az egyén megtartani, de tökéletes nyelvi egyensúlyt nem lehet fenntartani két nyelv között.

A nyelvtanulás szempontjából van a gyermekekben egy olyan nyelvi befogadóképesség, ami a felnőttekben már nincsen. Ennek az időtartama kb. két éves kortól a serdülőkorig tart. Ez idő után az agy „formálhatósága” csökken, már nem lesz olyan képlékeny.

Több esettanulmány igazolja, hogy egy nyelv egy állandó személyhez való kötése nagyban megkönnyíti a nyelvtanulást. Ahol a két nyelv nincs tisztán elhatárolva, ott gyakran keverik a gyermekek a nyelveket. Két nyelv között ugyanis interferencia léphet fel. Ez azt jelenti, hogy az egyik nyelv használata közben a másik nyelvből „kölszönzünk ki” hangozat, nyelvtani szerkezeteket, szavakat, vagy kifejezéseket. Ez leggyakrabban azoknál a gyermekeknél fordul elő, akik környezetében a felnőttek keverik a nyelveket. Minimumra szorítható az interferencia, ha a két nyelv használati területe tisztán el van határolva.

Olyan családokban, ahol ösztönző és változatos nyelvi közeg biztosított, akár egynyelvű, akár kétnyelvű gyermekeknél, a nyelvi fejlődésük kedvezően fog alakulni. Ezen gyermekek nyelvi és értelmi képességei nagy mértékben fejlődnek, hiszen a szülők gyakran beszélgetik őket, hogy ki tudják fejezni szükségleteiket, ötleteiket és szándékaikat.

Ennek a cikknek a bővebb változata az alábbi weboldalon olvasható:

<http://www.ungarische-mission.de/bebimami/csaladilap0902.htm>

Horváth Bea, nyelvtanár

Gyermekbiblia Kör a magyar misén (0-6 éves korig)

Minden hónap első vasárnapján 10.30-tól a sekrestyében. A gyerekek és szülei a Felajánlástól kapcsolódnak be a mise menetébe. Az alkalmakon a jelenlévő korosztálynak megfelelően bibliai történetek játékos felelevenítésére, ezekhez kapcsolódó képek rajzolására, színezésére kerül sor. Kisebkeknek babajátékok állnak rendelkezésre.

Bejárat - a mise alatt is - az Alzheimer Eck felől.

Magyarul beszélő orvosok Münchenben és környékén

Ssz.	Név, szakosodás	Cím	Telefon
1.	Dr. Dr. Balogh Péter, szájsebész, plasztikai sebészet	Amalienburgstr. 32, 81247 München	089-89 55 61 30
2.	Dr. Börzsönyi Antal, szülész, nőgyógyász	Bahnhofstr. 16b, 85354 Freising	08161-12 666
3.	Dr. Börzsönyi Gizella, gyermekorvos	Bahnhofstr. 16b, 85354 Freising	08161-12 666
4.	Dr. Domann Gabriel, fogorvos	Oberföhringer Str. 169, 81925 München	089-957 84 10
5.	Dr. Heller Julius, fogorvos	Zaubzerstr. 13, 81677 München	089-47 80 27
6.	Dr. Hury-Bencze Antónia, fogorvos	Berliner Str. 18, 85221 Dachau	08131-14 289
7.	Dr. Kisgyörgy Zoltán, mozgásszervi megbetegedések, rehabilitációs szakorvos	Theatinerstr. 29, 80333 München	089-29 34 66
8.	Dr. Lamper József, mozgásszervi szakorvos (ortopéd), akupunktúra, chiroterápia	Wettersteinplatz 2, 81457 München	089-620 30 462
9.	Dr. Leitner Andreas, fogorvos	St. Veit-Str. 11, 81673 München	089-431 31 44
10.	Dr. Linde-Krakowszky Zsuzsanna, bőrgyógyász	Viebigplatz 4, 80686 München	089-57 33 56
11.	Dr. Lintner-Remmele Judit, pszichoterápia	Schleißheimer Str. 130, 80737 München	089-123 69 10
12.	Dr. Moldován Norbert, fogorvos	Allgäuerstr. 1, 81475 München	089-75 44 00
13.	Dr. Neppel Zoltán, nőgyógyász	Marienplatz 1, 80331 München	089-220 464
14.	Dr. Paulenyak Johann, fogorvos	Tal 15, 80331 München	089- 22 90 94
15.	Dr. Rab Enikő, általános orvos	Stemplingeranger 10/I, 81737 München	089-637 71 16
16.	Dr. Schmidmer Katalin, fogszabályozó szakorvos	Leopoldstr. 104, 80802 München	089-35 47 47 10
17.	Dr. Siményi László, szemorvos	Münchner Str. 42, 82008 Unterhaching	089-61 82 74
18.	Dr. Somorai Márta, gyermekorvos (Praxis Dr. Steffens)	Romanstr. 64, 80639 München	089-176 004 k, cs, p délelőtt
19.	Dr. Staroscik Péter, fogorvos	Bauerstr. 37, 80798 München	089-271 41 72
20.	Dr. Tömöri Kinga, fogorvos	Leonrodstr. 27, 80636 München	089-12 94 179
21.	Dr. Venczel József, általános orvos	Adelheidstr. 23, 80798 München	089-27 29 460
22.	Dipl. Psych. Weiß Adrienn pszichoanalitikus, pszichoterápia	Liebherrstr. 5, 80538 München	089-23 70 24 61

Időpontok - Találkozók - Rendezvények 2009. április - július

Hétfévi Magyar Iskola, cserkészzet:

ápr. 25.; máj. 9., 16.; jún. 20.; júl. 4., 18.

általában kéthetente, szombaton, szünidőt kivéve; 12.00–13.00-ig magyar néptánc, 13.00–15.30-ig csoportonkénti tanítás; 15.30–18.00-ig cserkészfoglalkozás; Felelős, szervező – Hart István;

Ifjúsági misék: ápr. 26., máj. 17., jún. 21., júl. 19. (T. D.)

vasárnap 10.30-kor a Damenstift-templomban

Ifjúsági találkozók: ápr. 24., máj. 15., jún. 19., júl. 11.

pénteken 19.00–20.30-ig; Felelős, vezető – Hart István

DurMolOk ifjúsági énekkar próbái:

csütörtökön 18.30-tól 20.00-ig; Felelős, szervező – Hart István, Vezető – dr. Kováts János és Geng Ildikó

Bibliakör: ápr. 23., máj. 14., jún. 25., júl. 16.

csütörtökön 17.30-tól 18.30-ig, előtte 17.00-tól szentmise házi kápolnánkban; Vezető – Merka János plébános

Imakör: a hó 1. és 3. péntekén 17.00-tól 18.30-ig; Szervező, vezető – Rogge-Solti Katalin

Patrona Hungariae Énekkar próbái: szerdán 18.30-tól 20.00-ig missziókon

Felelős, szervező – Mekker Árpád; Karvezető és orgonista – Jussel Ottó

Szeniorok Klubja: ápr. 2., máj. 7., jún. 18., júl. 9.

csütörtökön 14.00-tól 17.00-ig, előtte 13.45-től szentmise házi kápolnánkban;

Szervező, vezető – Wiedra Mónika, Ramsay Erzsébet

Családok fóruma: ápr. 24., máj. 15., jún. 25., júl. 17.

pénteken 18.30-tól 21.00-ig;

Elsőáldozás: 2009. május 17.;

Felelős, felkészítő – Hart István

Katakomba Klub: máj. 23., jún. 28., júl. 18.

szombaton 18.00-tól 21.30-ig; Felelős – Mekker Árpád

Hölgykoszorú: ápr. 25., jún. 28., júl. 11.

Szombaton 18.00-tól 21.30-ig; Felelős – Schlenker Erzsébet

Bébi-Mami Kör: kedden 16.00-tól 18.00-ig; Felelős – Hart István, Vezető – dr. Somorai Márta

Rózsafüzér titokcsere: a hó 1. vasárnapján; Felelős – Merka János plébános

Beteglátogatás:

a hó első péntekén, előzetes megegyezés szerint bármikor; Látogató – Merka János plb.

KMÉM: előzetes értesítés szerint

pénteken 19.30-tól 21.30-ig; Szervező – dr. Lengyel Zsolt

Juniális: június 28.

vasárnap 13.00-tól 21.30-ig; Felelős – Merka János plb., szervezők – missziók alkalmazottai

Német nyelvtanfolyam: kedden 16.00-tól 18.00-ig; Vezető – Mekker Árpád

Angol nyelvtanfolyam: hétfőn 18.00-tól 19.30-ig; Vezető – Sárkány Nikolett

Komputer tanfolyam: kedden és csütörtökön 18.30-tól 21.00-ig; Vezető – Rogge-Solti László

Színkör: HMI szombaton 11.30-tól 13.00-ig; Vezető – Fejér István

Regös kezdő néptánc tanfolyam: kedden 18.30-tól 21.30-ig; Táncoktató – Bilicki Viktor

Regös-néptánc: szerdán 19.00-tól 21.30-ig; Táncoktató – Bilicki Viktor

Komámasszony-néptánc: hétfőn 19.30-tól 21.00-ig; Táncoktató – Pintér-Brender Gitta

Klasszikus tánc: csütörtökön 20.00-tól 21.30-ig; Táncoktató – Geng Ildikó

Könyvkölcsönzés: kedden 12.00-tól 16.00-ig; Könyvtáros – Pöschl Péter; Felelős – Varga Katalin

Filmklub: havonta egyszer, vasárnap 18.30-tól, előzetes hirdetés szerint; Szervező – Tahy András

Erdingi Magyar Ovi: csütörtökön 16.00–17.30-ig a Zentrum der Familie-ben

Erdingi családok lelki hétvégéje: július 3–5. – Hausham, Berghof Jugendheim

---

H i v a t a l o s ó r á k:

hétfőtől péntekig **8.00-tól 16.00-ig**

Merka János plébános

legbiztosabban elérhető kedden és csütörtökön, előzetes megegyezés szerint bármikor.

S z e n t m i s é k:

Münchenben,

minden vásár- és ünnepnap 10.30-kor, előtte gyóntatás a Damenstift-templomban:
Damenstiftstraße 1., 80331 München

Rosenheimban,

minden hó 2. és 4. vasárnapján 12.30-kor, előtte gyóntatás a St. Josef-templomban:
Innstraße 4., 83022 Rosenheim

Erdingben,

havonta, előzetes értesítés szerint 16.00 órakor a Hl. Geist-templomban,
Landshuter Str. 8., 85435 Erding

Verantwortlich – Szerkesztő és felelős kiadó: Merka János plébános

Társszerkesztők: Hart István, Horváth Bea, Máriássy Zsuzsa, Mekker Árpád,
Rogge-Solti Katalin, dr. Somorai Márta, Varga Katalin, Vízzy Zsuzsanna

Megjelent 6000 példányban. Következő számunkat szeptemberben postázzuk.

Impressum: Ungarischsprachige Katholische Mission – Magyar Katolikus Misszió
81925 München, Oberföhringer Str. 40, **Tel.:** 089/982637 vagy 982638; **Fax:** 985419

e-mail: info@ungarische-mission.de; **http://**www.ungarische-mission.de

Készült: IRIS Buch- und Offsetdruck Karl Singer e. K., Zugspitzstr. 14, 81541 München